

ОДГОВОРНОСТ ЗАПОСЛЕНОГ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ ПОСЛОДАВЦУ ПО ОСНОВУ УГОВОРА САЧИЊЕНОГ У СТРАНОЈ ДРЖАВИ

Када послодавац, држављанин Републике Србије, има фирму у СР Немачкој, основану по немачким прописима и запослени, држављанин Републике Србије, заснује радни однос код тог послодавца, по основу уговора о раду који је сачињен у СР Немачкој, за потребе рада код тог послодавца, на односе између послодавца и запосленог се примењује право државе у којој се рад обавља или се обављао, у случају када није изабрано меродавно право (право Републике Србије).

Из образложења:

„Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био власник туристичке агенције у Немачкој, у којој је био запослен тужени, према уговору о раду и обављао је, између осталог послове продаје карата за превоз путника. Туристичка агенција је била регистрована по немачким прописима, са седиштем у граду Улму, с тим што је тужилац имао представништво и агенције у другим градовима. Према закљученом уговору са фирмом D.T. GmbH тужилац је добијао одређени број карата месечно ради продаје, за провизију утврђену уговором. Вредност једне карте износила је 358 евра. Дана 12.08.2005. године тужени је, након предаје пазара, приликом поласка кући, преузео 74 карте од овлашћеног радника тужиоца и понео их у својој акт ташни. Међутим, тога дана је најпре отишао у оближњи маркет са супругом, где је купио робу смештену у две кесе а затим је чекајући аутобус на стајалишту, наведену акт ташну у којој су биле карте оставио поред кеса са купљеном робом на клупи на којој је седела његова супруга, и када је аутобус стигао, а тужени са супругом кренуо да уђе у аутобус приметио је нестанак акт ташне. Вредност 74 карте је била 26.492 евра, а што је утврђено из писаних приложених доказа. Тужилац је одмах пријавио нестанак акт ташне полицији и након месец дана враћени су пасош и остала документа, али поменуте карте нису враћене. Тужилац тврди да је крајем 2005. године одјавио своју туристичку агенцију, која је престала да ради због потпуног напуштања целог предузећа из осталих разлога – банкрот. Због губитка наведених карата између фирме D.T. и фирме тужиоца, Туристичке агенције „П“, постигнут је договор да фирма D.T. не исплати уговорену провизију за претходни месец, чиме су регулисали свој међусобни однос. У списима нема доказа да је тужилац износ од 26.492 евра измирио предузећу D.T. преко своје агенције или својим личним средствима.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање првостепени суд је закључио да тужилац, као физичко лице није активно легитимисан да од туженог потражује штету која је настала због губитка 74 карте које је тужени, као радник фирме тужиоца, преузео и ставио у своју акт ташну која је касније изгубљена, на начин како је то већ наведено. Првостепени суд сматра да се у конкретном случају не могу применити одредбе Закона о раду Републике Србије, с обзиром да се исти примењује на запослене који раде на територији Републике Србије, код домаћег или страног правног односно физичког лица, као и на запослене који су упућени на рад у иностранство од стране послодавца и друге тачно одређене категорије запослених, у смислу члана 2. Закона о раду, па тужилац и тужени, као парничне странке не спадају под одредбу овог члана Закона о раду. У време штетног догађаја тужилац је, као послодавац, имао фирму у Немачкој, радио по немачким прописима, тужени је био запослен код тужиоца као немачког послодавца, по основу уговора који је сачињен у Немачкој, за потребе рада немачког послодавца, због чега се, у смислу члана 20. став 1. тачка 19. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља („Службени гласник РС“ број

43/82, „Службени лист СРЈ“ број 46/96 и „Службени гласник РС“ број 46/06) примењује право државе у којој се рад обавља или се обављао, с обзиром да није изабрано меродавно право, а посебне околности случаја не упућују на друго право као меродавно право за имовинска потраживања из уговора о раду, због чега је у конкретном случају меродавно немачко материјално право. Према прописима из радно правне области у Немачкој субјекти у радно правној области су послодавац и запослени из међусобних уговорних односа између ова два лица послодавац сноси терет доказивања, да је запослени проузроковао штету путем повреде своје дужности и да је за ову штету одговоран, однос између ова два лица се базира на основу уговора, а у вези оцене повреде дужности из радног уговора и настанка штете послодавцу примењују се правна правила која говоре о немарности или намери, која је степенована. Ако се послодавац, предузеће, налази у стечају, тада се примењују одредбе Закона о стечају и све се преноси на стечајног управника (право дужника да управља и располаже имовином која припада стечајној маси). То значи да власник предузећа које је у стечају, као његов сукцесор после престанка рада предузећа, се не може појавити као сукцесор и као физичко лице, односно нема својство физичког лица које ће захтевати реализацију уговорених и других обавеза предузећа чији је био власник. С обзиром да се у конкретном случају као тужилац појављује физичко лице, а да је предмет спора накнада штете коју је тужени као запослени, проузроковао послодавцу, према материјалном праву из радно правне области Немачке, као земље у којој се рад обављао, у фирми тужиоца која је регистрована по немачком праву, тужилац не може бити активно легитимисан.

Другостепени суд је, након што је одржао расправу, закључио да је тужбени захтев неоснован пошто тужилац није доказао да је износ који потражује од туженог исплатио оштећеном предузећу, при чему је применио одредбе Закона о облигационим односима.

Врховни касациони суд сматра да су судови правилно одбили тужбени захтев, с тим што је првостепени суд правилно утврдио да тужилац није активно легитимисан у овој правној ствари, а разлоге за такво становиште у свему прихвата и Врховни касациони суд.

Супротно наводима ревизије, тужилац није доказао да је са тужиоцем, приликом закључења уговора о раду, уговорио примену прописа Републике Србије у случају да дође до неких проблема на послу. С обзиром да је уговор о раду закључен у писаној форми, и споразум о примени прописа Републике Србије је такође требало да буде у писаној форми, у одредбама закљученог уговора о раду, што није учињено.

Тачни су наводи ревизије да је штета коју је тужени проузроковао губитком наведених карата туристичка агенција чији је власник био тужилац накнадила на тај начин што немачка фирма D.T. није исплатила провизију за продају карата. Међутим, та чињеница не утиче на другачију одлуку у овој правној ствари, с обзиром да тужилац, као физичко лице, по немачком праву не може бити активно легитимисан да од туженог, као запосленог у његовој туристичкој агенцији, потражује накнаду настале штете, чак ни у случају престанка предузећа, пошто се по немачком Закону о стечају сва права дужника да управља и располаже имовином која припада стечајној маси преносе на стечајног управника.

Врховни касациони суд је ценио и остале наводе изјављене ревизије, којима се не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Тужилац није успео у ревизијском поступку, због чега нема право на трошкове тог поступка које је тражио и определио у смислу члана 153. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде на основу члана 414. став 1. и члана 165. Закона о парничном поступку.“

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев 4182/2020 од 15.4.2021. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 7.12.2021. године.)